ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан
гуманітарно-педагогічного факультету
_____ Людмила СТАНІСЛАВОВА
«30» серпня 2024 року.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРАКТИЧНИЙ КУРС УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність –	035 Філологія
Предметна спеціалізація	035.01 Філологія. Українська мова та література
Рівень вищої освіти –	Перший (бакалаврський)
Освітньо-професійна програма	Філологія. Українська мова та література
Обсяг дисципліни	4 кредити ЄКТС
Шифр дисципліни	ОПП.06
Мова навчання	українська
Статус дисципліни:	обов'язкова (цикл професійної підготовки)
Факультет	гуманітарно-педагогічний
Кафедра	слов'янської філології

Форма навчання	Курс	Семестр	Обсяг дисципліни	Кількість годин						Курсовий проєкт	Курсова робота	Форма семестрового контролю	
				Аудиторні заняття					Самостійна робота, у т.ч. ІРС				
			Кредити ЄКТС	Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття				Залік	Іспит
Д	1	1	4	68			68		52				+
З	1	1	4	12			12		108				+

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми Філологія. Українська мова та література та професійного стандарту.

Робочу програму склала _____ ст.викл. Людмила ТЕРЕЩЕНКО

Схвалена на засіданні кафедри слов'янської філології

Протокол від 29 серпня 2024 р. №1

Зав. кафедри слов'янської філології _____ Неля ПОДЛЕВСЬКА

Робоча програма розглянута та схвалена вченою радою гуманітарно-педагогічного факультету

Голова вченої ради ГПФ _____ Людмила СТАНІСЛАВОВА

м. Хмельницький 2024

1. Пояснювальна записка

Дисципліна «Практичний курс української мови» є одним зі складників фахових дисциплін професійної підготовки бакалаврської освітньо-професійної програми «Філологія. Українська мова та література » і займає вагоме місце в підготовці фахівців першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 035.01 Філоогія. Українська мова та література .

Пререквізити – вихідна

Кореквізити – сучасна українська мова, методика навчання української мови, педагогічна практика (пропедевтична), педагогічна практика в закладах загальної середньої освіти.

Відповідно до ОПП із зазначеної спеціальності дисципліна має забезпечити:

компетентності:

ЗК 02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної галузі, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 03. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 05. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 06. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ФК 01. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

ФК 03. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії української мови.

ФК 06. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати українську мову в усній та письмовій формі, у різних жанровостильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК 16. Здатність редагувати різні види текстів.

Програмні результати навчання:

ПРН 01. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземними мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПРН 10. Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.

ПРН 14. Використовувати українську мову в усній та письмовій формі, у різних жанровостильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

ПРН 23. Уміти редагувати різні види текстів.

Мета дисципліни – це: оволодіння студентами необхідною для майбутніх педагогів сумою знань з орфографії та пунктуації, поглиблення й удосконалення орфографічної та пунктуаційної грамотності студентів, розвиток їхньої загальної культури писемного й усного мовлення, вироблення практичних умінь та навичок виконання вправ і завдань різного характеру, рівня складності, підготовка до усвідомленого та серйозного сприйняття дисциплін усього лінгвістичного циклу.

Предмет: поняття «мовні норми», «правописні норми», «принципи правопису», «орфографія», «орфограма», «пунктуація», «розділові знаки», «принципи пунктуації», «пунктограма», історія правопису української мови, історія розділових знаків.

Завдання: засвоїти правописні правила української мови: орфографічні, граматичні, пунктуаційні; розвивати практичні уміння аналізувати й узагальнювати правописні норми української мови, засвоїти винятки з правил, усвідомити необхідність розвивати культуру писемного й усного мовлення, оскільки практичний курс української мови є пропедевтичною дисципліною, що формує підґрунтя теоретичного осмислення й практичного засвоєння усіх інших лінгвістичних дисциплін, готуючи базу для практичного застосування отриманих знань у професійній діяльності.

Результати навчання. Здобувач освіти, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен: уміло використовувати понятійний апарат, зокрема послуговуватися відповідною науковою термінологією; *знати* основні правила української орфографії та пунктуації і *вміти* їх застосовувати на практиці; *вибирати* винятки з правописних правил, виконуючи практичні

завдання/вправи; *формулювати* правила з орфографії та пунктуації; вміти *пов'язувати* теоретичні знання і практичні навички, *коментувати* орфографічні правила; *здійснювати* аналіз помилок (власних та одногрупників) з метою кращого засвоєння правил правопису; *аналізувати* своє та чуже писемне й усне мовлення, *виявляти* відхилення від мовних норм, *застосовувати* різні засоби для їх подолання; *оперувати* теоретичними знаннями, демонструвати розуміння правописних норм сучасної української літературної мови для майбутньої успішної педагогічної діяльності.

2. Структура залікових кредитів дисципліни

Назва теми	***Кількість годин (стаціонарна форма навчання), відведених на:***			***Кількість годин (заочна форма навчання), відведених на:***		
	лекції	**ПЗ**	**СР**	**лекції**	**ПЗ**	**СР**
Тема 1. Українська орфографія. Історія. Принципи української орфографії.		2	2		4	20
Тема 2. Фонетика і правопис. Склад. Наголос. Правопис голосних.		4	2			
Тема 3. Правопис приголосних. Чергування. Спрощення. Зміни під час словотворення.		2	2			
Тема 4. Орфограми «знак м'якшення», «апостроф» в українських та іншомовних словах.		2	2			
Тема 5. Подвоєння приголосних в українських та іншомовних словах.		2	4		4	40
Тема 6. Правопис префіксів.		2	2			
Тема 7. Правопис суфіксів.		6	4			
Тема 8. Правопис слів разом, з дефісом, окремо.		8	4			
Тема 9. Правопис закінчень відмінюваних слів.		10	4			
Тема 10. Правила вживання великої букви. Правопис власних назв.		4	4			
Тема 11. Історія української пунктуації. Розділові знаки в простому реченні.		8	4		4	24
Тема 12. Пунктуація в складносурядному реченні.		2	4			
Тема 13. Розділові знаки в складнопідрядному реченні.		4	4			
Тема 14. Розділові знаки в складному безсполучниковому реченні.		4	4		4	24
Тема 15. Пунктуація в складних реченнях з різними видами зв'язку.		4	4			
Тема 16. Пряма мова Діалог.. Цитати.		4	2			
Разом:		**68**	**52**		**16**	**108**

3. Програма навчальної дисципліни

3.1. Зміст практичних занять

3.1.1 Перелік практичних занять для студентів *денної* форми навчання

Номер теми	*Тема практичного заняття*	*Кількість годин*
1	**Тема 1.** Українська орфографія. Історія. Принципи української орфографії. 1. Історія української правописної системи.2. 2. Принципи української орфографії. 3. Поняття про орфограми. 4. Види орфограм. 5. Вправи на визначення принципів правопису і основних орфограм. **Література:** ***Основна:*** 6, 9, 10, 11. ***Додаткова:*** 3, 4, 7.	2
2	**Тема 2.** Фонетика і правопис. 1. Українська абетка. Звуки і букви. 2. Голосні звуки. 3. Приголосні звуки. 4. Принципи складоподілу. 5. Правила переносу. 6. Наголос. **Література:** ***Основна:*** 1, 3, 10, 11. ***Додаткова:*** 9, 18, 24, 22	2
3	**Тема 2.** Правопис голосних. 1. Чергування голосних. О/Е/І – чергування і правопис. Відхилення в чергуванні О/Е/І. 2. Чергування в дієслівних коренях. 3. Ненаголошені голосні в коренях українських і запозичених слів. 4. Правопис голосних в іншомовних словах. Правило «дев'ятки». **Література:** ***Основна:*** 1, 4, 7, 9, 10, 11 ***Додаткова*****:** 10, 12, 17, 24.	2
4	**Тема 3.** Правопис приголосних. 1. Чергування приголосних. 2. Спрощення в групах приголосних. 3. Зміни приголосних під час словотворення 3.1 Зміни приголосних перед -СЬК-(ИЙ), -СТВ-(О) 3.2 Зміни приголосних у прикметниках і прислівниках вищого ступеня порівняння 3.3 Зміни приголосних перед суфіксом –Н 3.4 Зміни приголосних перед суфіксальним голосним під час словотворення **Література:** ***Основна:*** 1, 4, 7, 9, 10, 11. ***Додаткова*****:** 10, 12, 17, 24.	2
5	**Тема 4.** Орфограми «знак м'якшення», «апостроф» в українських та іншомовних словах. 1. Уживання м'якого знака в українськиї словах. 2. М'який знак не пишемо. 3. Знак м'якшення в іншомовних словах. 4. Апостроф в українських словах. 5. Апостроф у словах іншомовного походження **Література:** ***Основна:*** 2, 4, 5, 9, 11. ***Додаткова*****:** 3, 11, 12, 18, 29	2
6	**Тема 5.** Подвоєння приголосних в українських та іншомовних словах. 1. Подвоєння букв як наслідок їх збігу. 2. Подвоєння букв як наслідок подовження приголосних. 3. Неподвоєні й подвоєні букви на позначення приголосних у словах	2

	іншомовного походження. **Література:** ***Основна:*** 2, 4, 5, 9, 11. ***Додаткова*****:** 3, 11, 12, 18, 29	
7	**Тема 6.** Правопис префіксів. 1. З- (ІЗ-, ЗІ-). 2. РОЗ-, БЕЗ-, ВІД-, МІЖ- та ін 3. ПРЕ-, ПРИ-, ПРІ- 4. АРХІ- АНТИ-, КВАЗІ- **Література:** ***Основна:*** 2, 3, 9, 10, 11. ***Додаткова*****:** 5, 11, 17, 18	2
8	**Тема 7.** Правопис суфіксів. 7.1. Правопис іменникових суфіксів. 7.1.1. -ИК, -НИК / -ІВНИК, -ЛЬНИК -ИВ(О), -АЛЬ, -ЕНЬ, -ЕЦЬ (-ЄЦЬ), -ІСТЬ, -ТЕЛЬ, -К-, -ИЦ-(Я), -ИН-(Я), -ЕС, -НН-(Я) / -ІНН-(Я), -АНН-(Я) (-ЯНН-(Я), -ЕНН-(Я) -ИНН-(Я), -ЕН-(Я) (-ЄН-(Я) 7.1.2.-ЕЧОК (-ЄЧОК), -ЕЧК-(А) (-ЄЧК-(А), -ЕЧК-(О) (-ЄЧК-(О), -ИЧОК-ИЧК-(А), -ЕНК-(О) (-ЄНК-(О) і -ЕНЬК-(О, А), -ИСЬК-(О) (-ЇСЬК-(О), -ИЩ-(Е) (-ЇЩ-(Е), 7.1.3.-ОВИЧ (-ЬОВИЧ), -ІВН-(А) (-ЇВН-(А), -ІВК-(А), -ОВК-(А),-ОК, -ИР, -ИСТ, -ИЗМ, -ІР, -ІСТ, -ІЗМ **Література:** ***Основна:*** 1, 2, 3, 9, 10, 11. ***Додаткова*****:** 5, 11, 17, 18, 22	2
9	**Тема 7.** Правопис суфіксів. 7.2. Прикметникові та дієприкметникові суфікси. 7.2.1. -Н(ИЙ), -Н(ІЙ) , -АНН(ИИ), -ЕНН(ИИ), -АН(ИИ), -ЕН(ИИ) 7.2.2 -ИЧН-(ИЙ), -ІЧН-(ИЙ) (-ЇЧН-(ИЙ), -ИН, -ЇН, -ИН(ИЙ), -ЇН(ИЙ) 7.2.3. -ИСТ(ИЙ), -ЇСТ(ИЙ), -ЕВ(ИЙ), -ЄВ(ИИ), -ОВ(ИЙ) 7.2.4. -УВАТ-(ИЙ) (-ЮВАТ-(ИЙ), -ОВАТ-(ИЙ), -ОВИТ-(ИЙ) **Література:** ***Основна:*** 1, 2, 3, 9, 10, 11. ***Додаткова*****:** 5, 11, 17, 18, 22	2
10.	**Тема 7 .** Правопис суфіксів. 7.3. Дієслівні суфікси. 7.3.1. -УВА- (-ЮВА-), -ОВА-, -ОВУВА- (-ЬОВУВА-), -ІР-, -ИР- 7.3.2. Суфікси активних і пасивних дієприкментників. 7.3.3. Дієприслівникові суфікси. **Література:** ***Основна:*** 1, 2, 3, 11, 9, 10 . ***Додаткова*****:** 2, 12, 14, 18, 24	2
11	**Тема 8.** Правопис слів разом, з дефісом, окремо. 8.1 ІМЕННИК 1. Правопис складних слів зі сполучними голосними і без них. 2. Правопис складних іменників. 3. Зміни у правописі складних іменників за редакцією 2019 року. 4. Прикладка. **Література**: ***Основна***: 1, 2, 3, 9, 10, 11, ***Додаткова***: 2, 12, 14, 18, 24	2
12	**Тема 8.** Правопис слів разом, з дефісом, окремо . 8.2 ПРИКМЕТНИК. ЗАЙМЕННИК 1. Правопис складних прикметників разом. 2. Складні прикметники, що пишуться з дефісом. 3. Правопис займенників. **Література**: ***Основна:*** 2, 3, 4, 5, 9, 11. ***Додаткова*****:** 2, 8, 10, 11, 17	2
13	**Тема 8.** Правопис слів разом, з дефісом, окремо. 8.3. ЧИСЛІВНИКИ. ПРИСЛІВНИКИ 1. Складні і сладені числівники. 2. Правопис складних іменників/прикметників як відчислівникових слів. 3. Правопис прислівників. **Література:** ***Основна:*** 2, 3, 4, 9, 11. ***Додаткова*****:** 2, 8, 10, 11, 17, 24	2

14	**Тема 8.** Правопис слів разом, з дефісом, окремо. 8.4. СЛУЖБОВІ СЛОВА 1. Правопис прийменників. 2. Правопис сполучників. 3. Частки: правопис разом, з дефісом, окремо. 4. Правопис часток/префіксів НЕ, НІ з різними частинами мови. **Література: *Основна:*** 2, 3, 4, 5, 9, 10, 11. ***Додаткова*:** 2, 5, 8, 10, 11, 17, 24	2
15	**Тема 9.** Правопис закінчень відмінюваних слів. Іменник. 9.1. Іменник. Поділ іменників на відміни. 9.2.Складні випадки відмінкових закінчень іменників 1, 2 відмін у давальному, орудному, кличному відмінках. **Література:** ***Основна:*** 2, 10, 11, 9, ***Додаткова*:** 5, 11, 16, 17, 18, 22	2
16	**Тема 9.** Правопис закінчень відмінюваних слів. Іменник. 9.3. Родовий відмінок іменників чоловічого роду 2 відміни однини. 9.4. Особливості окремих відмінкових форм іменників 3, 4 відмін . **Література: *Основна:*** 2, 10, 11, 9, ***Додаткова*:** 5, 11, 16, 17, 18, 22	2
17	**Тема 9.** Правопис закінчень відмінюваних слів. 9.5. Особливості відмінкових форм і ступенювання прикметників. 9.6. Відмінкові форми займенників. **Література: *Основна:*** 2, 10, 11, 9, ***Додаткова*:** 5, 11, 16, 17, 18, 22	2
18	**Тема 9.** Правопис закінчень відмінюваних слів. 9.7. Відмінкові форми кількісних (в т.ч. дробових, збірних) і порядкових числівників. **Література: *Основна:*** 2, 10, 11, 9, ***Додаткова*:** 5, 11, 16, 17, 18, 22	2
19	**Тема 9.** Правопис закінчень дієслів. 9.8. Поділ на дієвідміни. 9.9. Правопис особових форм дієслів 1 і 2 дієвідмін. **Література: *Основна:*** 2, 10, 11, 9, ***Додаткова*:** 5, 11, 16, 17, 18, 22	2
20	**Тема 10.** Правила вживання великої букви. 10.1. Правопис власних назв. 10.2. Велика буква у власних назвах осіб, істот, свят, нагород, товарів, документів, органів влади, товарів. 10.3. Складні і складені особові імена та прізвища й похідні від них прикметники. **Література: *Основна: 1,*** 2, 4, 5, 9, 10, 11. ***Додаткова*:** 5, 8, 10, 12, 18, 29	2
21	**Тема 10.** Правила вживання великої букви. 10.4.Відмінювання українських прізвищ. 10.5. Правопис географічних назв. Українські географічні назви. 10.6. Географічні назви інших країн. Географічні назви з прикметниковими закінченнями. 10.7. Правопис прикметникових форм від географічних назв і від назв народів. Суфікси -ИНСЬК(ИЙ), -ІНСЬК(ИЙ). Суфікси -ОВСЬК(ИЙ) [-ЬОВСЬК(ИЙ)], -ЕВСЬК(ИЙ)[-ЄВСЬК(ИЙ)], -ІВСЬК(ИЙ) [-ЇВСЬК(ИЙ). **Література: *Основна:*** 1, 2, 4, 5, 9, 10, 11. ***Додаткова*:** 5, 8, 10, 12, 18, 29	2
22	**Тема 11.** Українська пунктуація. Історія української пунктуації. Розділові знаки в простому реченні. 11.1 Тире між підметом і присудком. 11.2. Пунктуація в реченнях з однорідними членами: кома, тире, двокрапка.	2

	Література: *Основна:* 4, 6, 8, 10, 11. ***Додаткова*:** 3, 4, 5, 17, 19, 21, 23, 24.	
23	**Тема 11.** Історія української пунктуації. Розділові знаки в простому реченні. 11.3. Поняття про відокремлення. 11.4. Відокремлення додатків. 11.5. Відокремлені обставини. **Література: *Основна:*** 4, 6, 8, 10, 11. ***Додаткова:*** 3, 4, 5, 17, 19, 21, 23, 24.	2
24	**Тема 11.** Розділові знаки в простому реченні. 11.6.Відокремлені означення. 11.7. Відокремлення прикладок. **Література: *Основна:*** 4, 6, 8, 10, 11. ***Додаткова*:** 3, 4, 5, 17, 19, 21, 23, 24.	2
25	**Тема 11.** Розділові знаки в простому реченні. 11. 8. Вставні слова, словосполучення, речення. 11.9. Кома, тире, дужки як розділові знаки при вставних конструкціях. 11.10. Уточнювальні члени речення та розділові знаки при них. **Література: *Основна:*** 4, 6, 8, 10, 11. ***Додаткова*:** 3, 4, 5, 17, 19, 21, 23, 24.	2
26	**Тема 12.** Пунктуація в складносурядному реченні. 1 Типи складносурядних речень. 2. Кома, тире, крапка з комою в складносурядних реченнях різних типів. 3. Коли не ставимо кому в складносурядному реченні. **Література: *Основна:*** 4, 6, 8, 10, 11. ***Додаткова*:** 3, 4, 5, 17, 19, 21, 23, 24.	2
27	**Тема 13.** Розділові знаки в складнопідрядному реченні. 13.1Типи складнопідрядних речень. 13.2.Місце підрядної частини в складнопідрядному реченні. 13.3.Кома між частинами складнопідрядного речення. **Література: *Основна:*** 4, 6, 8, 10, 11. ***Додаткова*:** 3, 4, 5, 17, 19, 21, 23, 24.	2
28	**Тема 13.** Розділові знаки в складнопідрядному реченні. 13.4 Умови відсутності коми у складнопідрядному реченні. 13.5. Кома при складених підрядних сполучниках. 13.6. Порівняльний зворот. **Література: *Основна:*** 4, 6, 8, 10, 11. ***Додаткова*:** 3, 4, 5, 17, 19, 21, 23, 24.	2
29	**Тема 14**. Розділові знаки в складному безсполучниковому реченні. 14.1. Кома, крапка з комою, тире, двокрапка у складних безсполучникових реченнях. **Література: *Основна:*** 4, 6, 8, 10, 11. ***Додаткова*:** 3, 4, 5, 17, 19, 21, 23, 24.	2
30	**Тема 14**. Розділові знаки в складному безсполучниковому реченні. 14.1. Кома, крапка з комою, тире, двокрапка у складних безсполучникових реченнях. **Література: *Основна:*** 4, 6, 8, 10, 11. ***Додаткова:*** 3, 4, 5, 17, 19, 21, 23, 24.	2
31	**Тема 15.** Пунктуація в складних реченнях з різними видами зв'язку. 15.1. Складні речення з сурядністю, підрядністю. **Література: *Основна:*** 4, 6, 8, 10, 11. ***Додаткова*:** 3, 4, 5, 17, 19, 21, 23, 24.	2
32	**Тема 15.** Пунктуація в складних реченнях з різними видами зв'язку. 15.2. Складні речення з сурядним, підрядним, безсполучниковим зв'язком. 15.3. Ускладнені частини складного речення: однорідність/відокремлення/вставні конструкції.	2

	Література: *Основна:* 4, 6, 8, 10, 11. ***Додаткова*:** 3, 4, 5, 17, 19, 21, 23, 24.	
33	**Тема 16.** Пряма мова. Діалог. Цитати. 16.1 Способи передачі прямої мови. 16.2 Заміна прямої мови непрямою 16.3 Розділові знаки при прямій мові. **Література: *Основна:*** 4, 6, 8, 10, 11. ***Додаткова*:** 3, 4, 5, 17, 19, 21, 23, 24.	2
34	**Тема 16.** Пряма мова. Діалог. Цитати. 16.4. Діалог як спосіб передавання чужого мовлення. 16.5. Розділові знаки при діалогах. 16.6. Цитати і правила їх оформлення. 16.7. Способи цитування й розділові знаки при цитатах **Література**: ***Основна:*** 4, 6, 8, 10, 11. ***Додаткова*:** 3, 4, 5, 17, 19, 21, 23, 24.	2
	Разом:	68

13.3.1. Перелік практичних занять для студентів *заочної* форми навчання

Номер теми	*Тема практичного заняття*	*Кількість годин*
1	Тема 1. Українська орфографія. Історія. Принципи української орфографії.	3
2	Тема 2. Фонетика і правопис. Склад. Наголос. Правопис голосних.	
3	Тема 3. Правопис приголосних. Чергування. Спрощення. Зміни під час словотворення.	
4	Тема 4. Орфограми «знак м'якшення», «апостроф» в українських та іншомовних словах.	
5	Тема 5. Подвоєння приголосних в українських та іншомовних словах.	3
6	Тема 6. Правопис префіксів.	
7	Тема 7. Правопис суфіксів.	
8	Тема 8. Правопис слів разом, з дефісом, окремо.	
9	Тема 9. Правопис закінчень відмінюваних слів.	
10	Тема 10. Правила вживання великої букви. Правопис власних назв.	
11	Тема 11. Історія української пунктуації. Розділові знаки в простому реченні.	3
12	Тема 12. Пунктуація в складносурядному реченні.	
13	Тема 13. Розділові знаки в складнопідрядному реченні.	
14	Тема 14. Розділові знаки в складному безсполучниковому реченні.	3
15	Тема 15. Пунктуація в складних реченнях з різними видами зв'язку.	
16	Тема 16. Пряма мова Діалог.. Цитати.	
	Разом:	12

4. Зміст самостійної (зокрема й індивідуальної) роботи

Самостійна робота студентів ***денної*** форми навчання полягає в систематичному опрацюванні програмного матеріалу, підготовці до практичних занять, до виконання письмових вправ і завдань, контрольних робіт, написання диктантів/самодиктанів, до тестування з вивченого матеріалу, у виконанні індивідуальних завдань у вигляді презентацій, повідомлень з теоретичних та практичних питань орфографії, пунктуації, історії правописних норм, історії розділових знаків тощо.

Студенти ***заочної*** форми навчання виконують контрольну роботу. Вимоги до її виконання та варіанти визначаються методичними рекомендаціями до виконання контрольних робіт, які кожен студент отримує на кафедрі під час настановної сесії. Методичні рекомендації до виконання контрольних робіт розміщені на відповідній сторінці дисципліни в MOODLE.

Номер тижня	*Зміст самостійної роботи*	*Кількість годин*
1	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т 1, Т 2, підготовка до практичного заняття. Тест 1. ІДЗ 1. Повідомлення/презентації про історію української правописної системи.	2
2	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т 2, Т 3, підготовка до практичного заняття-Виконання вправ. Робота зі словниками.	4
3	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т 4, Т 5, підготовка до практичного заняття. Тест 2, тест 3. Підготовка до самодиктанту	2
4	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т 6, Т 7 (7.1) підготовка до практичного заняття.Виконання вправ.	4
5	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т 7 (7.2, 7.3), підготовка до практичного заняття. Підготовка до написання самостійної роботи.	2
6	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т 8 (8.1, 8.2), підготовка до практичного заняття Підготовка до теоретичного опитування. Виконання ІДЗ 2 (Аналіз сторінок правопису 2019 року (§ 35, § 36, § 37(§ 39, § 40)).	4
7	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т 8 (8.3, 8.4), підготовка до практичного заняття. Теоретичне опитування. Виконання вправ. Тест 4.	2

8	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т 9 (9.1, 9.2, 9.3, 9.4), підготовка до практичного заняття.Теоретичне опитування. ІДЗ 3. Повідомлення/презентація: Поділ іменників на відміни. Кличний відмінок. Особливості відмінювання іменників 3,4 відмін. Незмінювані іменники.	4
9	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т 9 (9.5, 9.6, 9.7), підготовка до практичного заняття (інформація про відмінювання займенників, ступенювання прикметників, числівникові відмінкові форми).	4
10	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т 9 (9.8, 9.9), Т 10 (10.1, 10.2, 10.3) підготовка до практичного заняття. Виконання ІДЗ 4 (презентація правил вживання великої букви. За правописом 2019 § § 45-62).	2
11	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т 10 (10.4, 10.5, 10.6, 10.7), підготовка до практичного заняття ІДЗ 4 (презентація правил вживання великої букви. За правописом 2019: § § 141-143, § § 147-154). Підготовка до контрольної роботи / тесту з орфографії.	4
12	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т 11 (11.1, 11.2, 11.3, 11.4, 11.5, 11.6, 11.7), підготовка до практичного заняття: виконання вправ. Підготовка до написання пояснювального диктанту.	2
13	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т 11 (11.8, 11.9, 11.10), Т 12, підготовка до усного і письмого опитування, до виконання вправ. Тест 5.	4
14	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т 13 (13.1, 13.2, 13.3), 13.4, 13.5, 13.6), підготовка до практичного заняття. Виконання вправ.	2
15	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т 14, підготовка до практичного заняття. Підготовка до письмового опитування.	4
16	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т 15, підготовка до усного й письмового опитування. Тест 6.	4
17	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т. 16, підготовка до редагування наукових текстів і написання контрольної роботи. Підготовка до підсумкової контрольної роботи/тестування	2
	Разом:	**52**

Керівництво самостійною роботою та контроль за виконанням індивідуального завдання здійснює викладач згідно з розкладом консультацій у позааудиторний час.

5. Орієнтовна тематика індивідуального завдання для самостійної роботи студентів

1. Повідомлення-презентації з історії українського правопису.
   a) Найдавніші правописи: огляд за І.Огієнком.
   b) Граматика М. Смотрицького і запровадження «гражданки»
   c) Правопис часів І. Котляревського і перший фонетичний правопис О. Павловського.
   d) Правопис "Русалки Дністрової" 1837 року
   e) Правописна етимологічна система М. Максимовича.
   f) Кулішівка 1856 року та правопис Київський 1873 року.
   g) Особливості Драгоманівки 1877 року.
   h) Розвиток правописних традицій у Галичині. Желехівка. Перемога фонетичного правопису.
   i) Грінченківка.
   j) Правописна система проф. Ів. Огієнка 1918-1919 років.
   k) Академічна система українського правопису 1920-1921, 1928 рр.
   l) Новий академічний правопис 1945 року.
   m) Правописи другої половини 20 ст.
   n) Історія творення і прийняття правопису 2019 року.

2. Повідомлення-презентації з правилами вживання великої букви (за правписом 2019 року)

a) Велика буква на початку речення.
b) Велика буква у звертаннях і в ремарках

c) Велика та мала буква в рубриках
d) Велика буква після двокрапки, на початку прямої мови, цитати тощо
e) Власні імена людей, міфологічних осіб, клички тварин
f) Географічні та адміністративно-територіальні назви
g) Астрономічні назви
h) Назви історичних подій, епох, календарних періодів і свят, суспільних заходів
i) Назви, пов'язані з релігією
j) Назви органів влади, установ, організацій, товариств, партій, об'єднань, підприємств, фірм, агентств
k) Назви документів, пам'яток історії та культури, творів літератури та мистецтва, друкованих органів тощо
l) Назви посад, звань, титулів
m) Назви орденів, медалей, відзнак, премій
n) Назви товарних знаків, марок виробів
o) Назви порід тварин, видів і сортів рослин
p) Велика буква в особливому стилістичному вживанні
q) Велика буква у складноскорочених назвах
r) Графічні скорочення

6. Технології та методи навчання

Форми організації навчання: навчальні заняття (практичне заняття, консультація), самостійна робота, індивідуальні завдання, практична підготовка.

Методи навчання: словесні (розповідь викладача, бесіда, пояснення, робота з текстом), наочні (демонстрація реальних або зображених об'єктів, явищ і їх спостереження), практичні (вправи, завдання, тестування, диктанти).

Технології навчання: репродуктивні, проєктні, інтерактивні, інформаційно-комп'ютерні, технології змішаного, перевернутого, дистанційного, контекстного навчання.

Інструменти ІКТ (PowerPoint, MOODLE, ZOOM, хостинг YouTube, електронні словники, месенджери (Viber, Telegram, корпоративна електронна пошта тощо).

7. Методи контролю

Поточний контроль здійснюється під час практичних занять, а також у дні проведення контрольних заходів, встановлених робочою програмою і графіком навчального процесу. При цьому використовуються такі методи поточного контролю: усне опитування; письмове опитування (самостійні та контрольні роботи, диктанти, самодиктанти); тестування, презентація індивідуальних робіт, перевірка виконання домашніх завдань тощо.

Пропущене з поважної причини заняття студент повинен відпрацювати в установлений викладачем термін.

8. Оцінювання результатів навчання студентів у семестрі

Оцінювання академічних досягнень здобувача вищої освіти здійснюється відповідно до Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ (https://cutt.ly/J0ND966). Кожний вид роботи з дисципліни оцінюється за інституційною ***чотирибальною*** шкалою і виставляється в електронному журналі обліку успішності.

Засвоєння студентом теоретичного матеріалу з дисципліни оцінюється шляхом письмового/усного опитування / тестування у MOODLE тощо. Водночас оцінюється рівень практичних умінь шляхом виконання різноманітних аудиторних та домашніх завдань.

Якщо студент отримав негативну оцінку з якогось виду роботи, то він повинен ліквідувати заборгованість в установленому порядку.

Підсумковий контроль проводиться у формі заліку. Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів навчальної роботи, виконаних і зданих студентом ***позитивно***, з урахуванням коефіцієнтів вагомості і розраховується в автоматизованому режимі за відповідною програмою.

Вагові коефіцієнти змінюються залежно від структури дисципліни і важливості окремих видів її робіт. Залік виставляється, якщо середньозважений бал, який отримав студент з дисципліни, знаходиться в межах від 3,00 до 5,00 балів. При цьому за інституційною шкалою ставиться «зараховано», а за шкалою ЄКТС – буквене позначення оцінки, що відповідає набраній студентом кількості балів відповідно до таблиці співвідношення.

Студенти мають можливість отримати знання з окремих тем курсу шляхом неформальної освіти і звернутися із заявою про перезарахування результатів неформальної освіти згідно з Положенням про порядок визнання та перезарахування результатів навчання здобувачів вищої освіти у Хмельницькому національному університеті (chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://khmnu.edu.ua/wp-content/uploads/normatyvni-dokumenty/polozhennya/pro-poryadok-vyznannya-ta-perezarahuvannya-rezultativ-navchannya.pdf) п. 4 визнання і зарахування результатів навчання, набутих особою.

Усі учасники освітнього процесу повинні дотримуватися правил академічної доброчесності. (Положення про систему забезпечення академічної доброчесності у Хмельницькому національному університеті. (chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://khmnu.edu.ua/wp-content/uploads/normatyvni-dokumenty/polozhennya/pro-systemu-zabezpechennya-akademichnoyi-dobrochesnosti.pdf)).

8.1 Оцінювання знань студентів здійснюється за такими критеріями:

Оцінка за інституційною шкалою	**Узагальнений критерій**
відмінно	Студент глибоко і в повному обсязі опанував зміст навчального матеріалу, легко в ньому орієнтується і вміло використовує понятійний апарат; уміє пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, впевнено висловлювати й обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає логічний виклад відповіді державною мовою (в усній або у письмовій формі), демонструє якісне оформлення роботи й володіння спеціальними інструментами. Студент не вагається при видозміні запитання, вміє робити детальні та узагальнювальніі висновки. При відповіді допустив дві-три несуттєві ***похибки***.
добре	Студент виявив повне засвоєння навчального матеріалу, володіє понятійним апаратом і фаховою термінологією, орієнтується у вивченому матеріалі; свідомо використовує теоретичні знання для вирішення практичних задач; виклад відповіді грамотний, але у змісті й формі відповіді можуть мати місце окремі неточності, нечіткі формулювання закономірностей тощо. Відповідь студента будується на основі самостійного мислення. Студент у відповіді допустив дві-три несуттєві ***помилки***.
задовільно	Студент виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь студента будується на рівні репродуктивного мислення, студент має слабкі знання структури курсу, допускає неточності й суттєві ***помилки*** у відповіді, вагається при відповіді на видозмінене запитання. Разом з тим, набув навичок, необхідних для виконання нескладних практичних завдань, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання й володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.
незадовільно	Студент виявив розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекручує їхніх зміст, хаотично й невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань. Як правило, оцінка «незадовільно» виставляється студенту, який не може продовжити навчання без додаткової роботи з вивчення дисципліни.

8.2 Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів *денної* форми навчання в семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота				**Самостійна робота**	**Семестровий контроль**
Усне опитування	Тестовий контроль	Практичні заняття.	Контрольна робота	Індивідуальне домашнє завдання	Підсумковий контрольний захід

		Виконання вправ/завдань			(іспит)
0,1	0,2	0,2		0,1	0,4

8.3 Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів *заочної* форми навчання в семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота				**Самостійна робота**	**Семестровий контроль**
Усне опитування	Тестовий контроль		Контрольна робота		Підсумковий контрольний захід (іспит)
0,1	0,2		0,2		0,5

8.4 Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	**Інституційна інтервальна шкала балів**	**Інституційна оцінка, критерії оцінювання**		
A	4,75–5,00	5	Зараховано	***Відмінно*** – глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь та навичок
B	4,25–4,74	4		***Добре*** – повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками
C	3,75–4,24	4		***Добре*** – в загальному правильна відповідь з двома-трьома суттєвими помилками
D	3,25–3,74	3		***Задовільно*** – неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією
E	3,00–3,24	3		***Задовільно*** – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання
FX	2,00–2,99	2	Незараховано	***Незадовільно*** – безсистемність одержаних знань і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни
F	0,00–1,99	2		***Незадовільно*** – необхідна серйозна подальша робота і повторне вивчення дисципліни

9. Питання для самоконтролю результатів навчання

1. Назвіть основні принципи українського правопису. Наведіть приклади орфограм до кожного з цих принципів.
2. Чому не ставиться м’який знак після Н у словах уманський, кінський, промінчик, тонший, камінчик?
3. Поясніть правопис м’якого знака у словах ***няньчити, циганчин, на вишеньці, у скриньці, Маланчин.***
4. Сформулюйте правила, коли апостроф не ставиться в українських словах.
5. У яких випадках відбувається подвоєння приголосних на письмі.
6. Поясніть подвоєння/неподвоєння приголосних у словах невблаганний, з’єднаний, навіжений, довгожданий, нескінче'нний, священний, священник. Які зі слів зазнали правописних змін у редакції правопису 2019 року?.
7. Які правила подвоєння приголосних у словах іншомовного походження?
8. Сформулюйте правила спрощення в групах приголосних. Наведіть приклади
9. Поясніть правопис префіксів ПРЕ-, ПРИ-, ПЕРЕ-.Поясніть правопис префіксів РОЗ-, БЕЗ-, ЧЕРЕЗ-, З-, С-.
10. Яких змін зазнають кінцеві приголосні основи при творенні слів за допомогою суфіксів –СЬК-, -СТВ-.

11.Сформулюйте правило „дев'ятки", наведіть приклади.

12.Правопис складних іменників через дефіс. Підберіть приклади слів, написання яких змінилося у правописі 2019 року.

13.Які складні прикметники пишуться з дефісом?

14.Поясніть правопис складних слів, першою частиною яких є числівник.

15.Які займенники пишуться через дефіс?

16.Написання складних і складених прислівників.

17.Склад і написання часток.

18.Правопис частки НЕ- з різними частинами мови.

19.Вживання великої букви у власних назвах.

20.Особливості відмінювання іменників 2 відміни чоловічого роду однини.

21.Як творяться ступені порівняння якісних прикметників? Особливості правопису вищого й найвищого ступенів порівняння.

22.Написання числівників та відчислівникових слів (разом/окремо/з дефісом).

23.Відмінювання кількісних числівників: правописні особливості.

24.Основні правила наголошування числівників при відмінюванні.

25.Правопис НЕ з різними формами дієслова.

26.Написання прислівників разом, окремо й через дефіс.

27.Значення, склад і правопис часток.

28.Коли в простому реченні ставиться тире?

29.Дати визначення однорідних членів речення. Розділові знаки між однорідними членами речення.

30.Узагальнюючі слова і розділові знаки при них.

31.Назвати умови невідокремлення означень.

32.Відокремлення неузгоджених означень.

33.Відокремлення прикладок.

34.Порівняльний зворот і розділові знаки при ньому.

35.Поясніть поняття „вставні слова і речення". Розділові знаки при вставних словах (словосполученнях, реченнях).

36.Які речення називаються складними. Назвати типи складних речень.

37.Особливості пунктуації в складносурядному реченні.

38.Види підрядних речень. Особливості пунктуації в складнопідрядних реченнях з кількома підрядними.

39.Кома, крапка з комою, тире, двокрапка у складному безсполучниковому реченні.

40.Дати визначення прямої мови. Розділові знаки при прямій мові.

41. Схарактеризуйте обов'язкові зміни до орфографічних правил правопису слів з дефісом за новим правописом 2019 року.

42. Назвіть основні варіативні правописні зміни, які внесені правописом 2019 року.

43. Які зміни / доповнення в пунктуації вносить правопис 2019 року.

44. Сформулюйте правила використання лапок і великої літери, які змінилися в правописі 2019 року.

9. Методичне забезпечення

Практичний курс української мови Орфографічний практикум. URL: https://msn.khnu.km.ua/course/index.php?categoryid=673

Практичний куср української мови MOODLE URL: https://msn.khnu.km.ua/course/index.php?categoryid=673

10. Рекомендована література

10.1 Основна література

1. Білавич Г. Практичний курс української мови. Навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ, 2020. 223 с.

2. Громик Ю. В.Український правопис [текст]: навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 140 с. https://studfile.net/preview/9787056/

3. Зубков М. Г. Сучасний український правопис : Комплексний довідник. 10-те вид.,випр. й доп. Харків : ФОП Співак, 2009. 320 с.
4. Мельник М. Р. Орфографічно-пунктуаційний практикум. Методичні рекомендації для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти з галузі знань 01 «Освіта»за спеціальністю 014 Середня освіта (Українська мова і література). Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2020. 102 с.
5. Словники України online (розроблено на основі CD-версії 3.2 (2008р.)) © ULIF, 2001-2022. URL: https://lcorp.ulif.org.ua/dictua/
6. Український правопис / НАН України, Ін-т мовознавства імені О. О. Потебні, Ін-т укр. мови; [ред.: Є. І. Мазніченко та ін.]. Київ: Наук. думка, 2015. 286 с.
7. Український правопис 1993 Р. (РЕДАКЦІЯ 2015). URL: https://slovnyk.ua/pravopys.php?prav_ver=2015
8. Український правопис /АН України, Ін-т мовознавства імені О.О. Потебні; Інститут української мови. Стереотип. вид. Київ: Наук. думка, 2019. 240 с.
9. Український правопис 2019 р. URL: https://slovnyk.ua/pravopys.php
10. Фурдуй М. Українська мова : практикум : навчальний посібник. Київ: Либідь, 2011. 416 с.
11. Ющук І.П. Практикум з правопису і граматики української мови. Київ : Освіта, 2012.— 270 с.

10.2 Додаткова література

1. Волощак М. Неправильно – правильно: Довідник з українського слововживання. URL: http://nepravylno-pravylno.wikidot.com/
2. Єгорова Т. Д. Практичний курс української мови : навч. посіб.Вид. 3-тє, переробл. і випр. Київ : НАДУ при Президентові України, 2014. 124 с.
3. Зубков М. Г. Українська мова : Універсальний довідник. – 3-тє вид., випр. й доп. Харків : ВД «Школа», 2008. 496 с.
4. Історія українського правопису XVI—XX століття: Хрестоматія. –К., 2004.
5. Ковтюх С.Л. Репетитор (як навчитися грамотно писати): Навчальний посібник з практичного курсу української мови . 2-ге вид. виправл. і доповн. Київ: ВД "Професіонал", 2007. 592 с.
6. Мариненко І.О. Синтаксис української мови (з правилами пунктуації): Навчальний посібник. Київ, 2021. 279 с.
7. Німчук В. В. Проблеми українського правопису XX — поч. XXI ст. — К., 2002.
8. Орфографічний словник української мови. Київ : Наукова думка, 19
9. Орфоепічний словник / Уклад. М.І. Погрібний. Київ, 1984. 629 с.
10. Пазяк О.М., Сербенська О.А., Фурдуй М.І., Шевченко Л.Ю. Українська мова. Практикум. Київ: Либідь, 1990.
11. Паламар Л.М., Бех О.А. Практичний курс української мови. Київ : Либідь, 1993.
12. Пентилюк М.І., Іваненко О.В. Українська мова: Підручник-комплект. Київ : Ленвіт, 2001. 352с.
13. Плющ М.Я.Сучасна українська літературна мова: Зб. вправ: Навч. посібн. Київ : Вища школа, 2003. 287с.
14. Серебрянська І. М. Практикум з української мови : навчально-методичні матеріали. Суми : Сумський державний університет, 2011. 59 с.
15. Словник труднощів української мови. Київ : Наукова думка, 1989.
16. Сучасна українська літературна мова: Підручник / За ред. А.П.Грищенка. – Київ : Вища школа, 1997. 493с.
17. Сучасна українська літературна мова: Підручник / Плющ М.Я., Леута О.І., Гальона Н.П. Київ : Вища школа, 2003. 387с.
18. Сучасна українська мова: Підручник / О.Д.Пономарів, В.В.Різун, Л.Ю.Шевченко та ін. Київ : Либідь, 2001. 400с.
19. Терлак З. Пунктуаційний словник-довідник. Вид. 2-ге. Львів: Вид-во "Апріорі", 2021. 400 с.

20. Терлак З.М. Українська мова: Зб. вправ із синтаксису та пунктуації. – Львів: Світ, 1999. – 224с.
21. Тоцька Н.І. Українська пунктуація. Практикум: Навч. посібник. Київ : Вища школа, 1990. 160 с.
22. Українська мова: Підручник для педагогічних училищ / За ред. В.О.Горпинича. – Т.2. – Київ : Вища школа, 1998. 390с.
23. Українська мова: Підручник для педагогічних училищ / За ред. П.С.Дудика. – Т.1. – К.: Вища школа, 1993. 382с.
24. Українська мова: Практикум: Навч. посібн. / Пазяк О.М., Сербенська О.А., Фурдуй М.І., Шевченко Л.Ю. К.: Либідь, 2001. 384с.
25. Мова – ДНК нації. URL: https://ukr-mova.in.ua/
26. Офіційний сайт української мови. URL: https://ukrainskamova.com/
27. Словник: портал української мови та культури. URL: https://slovnyk.ua/index.php
28. Словопис. URL: http://slovopys.kubg.edu.ua/
29. Тренажер з правопису української мови. URL: https://webpen.com.ua/

11 Інформаційні ресурси

1 Модульне середовище. Доступ до ресурсу : https://msn.khnu.km.ua/
2 Електронна бібліотека університету. Доступ до ресурсу: http://lib.khmnu.edu.ua/asp/php_f/p1age_lib.php .
3 Інституційний репозитарій ХНУ. Доступ до ресурсу: https://library.khmnu.edu.ua/#.
4. Мова – ДНК нації. URL: https://ukr-mova.in.ua/
5. Офіційний сайт української мови. URL: https://ukrainskamova.com/
6. Словник: портал української мови та культури. URL: https://slovnyk.ua/index.php
7. Словопис. URL: http://slovopys.kubg.edu.ua/
8. Тренажер з правопису української мови. URL: https://webpen.com.ua/